



## LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius, Lietuva

Tel.: +370 5 239 6983

El. p.: laurynas.kasciunas@lrs.lt

Lietuvos Respublikoje išrinktiems  
Europos Parlamento nariams

2020-04-08

### DĖL PARAMOS ŽINIASKLAIDAI

Koronaviruso ligos (COVID-19) protrūkio sukeltos krizės žiniasklaidos priemonės susiduria su sunkumais dėl smarkiai sumažėjusių užsakomos reklamos srautų. Dėl silpnėjančios žiniasklaidos kyla pavojus ne tik demokratijai, bet ir šalių nacionaliniam saugumui. Todėl tampa aktualus finansinės paramos žiniasklaidai poreikis. Ypač svarbu, kad ta parama nepriklausytų vien tik nuo konkrečių valstybių subsidijų ar socialinės reklamos užsakymų. Nes jei žiniasklaida priklausys tik nuo valdžios institucijų paramos, ji ilgainiui pati taps vis mažiau nepriklausoma.

Be to, pastaruoju metu Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos (toliau – ES) šalyse pastebimi suaktyvėję priešiško jėgų bandymai skleisti dezinformaciją, siekiant klaidinti visuomenes, sėti tam tikrą paniką ir nepasitikėjimą euroatlantine erdve ir valstybių institucijomis, kalbant apie jų gebėjimus tinkamai kovoti su šia krize. Neatmestini ir bandymai pasinaudojant karantino suvaržymais kurstyti neramumus. Tokiame kontekste ypač svarbus tampa profesionalios ir objektyvios žiniasklaidos vaidmuo, nes ji yra viena svarbiausių gynybos linijų prieš propagandą, dezinformaciją, netikras naujienas, nesantaikos kurstymą.

Kalbant apie ES paramos žiniasklaidai priemones, atkreiptinas dėmesys, kad, siekiant užtikrinti vieningą visos ES atsaką į Rusijos vykdomą informacinį karą, 2015 m. birželio mėn. Europos išorinių veikslių tarnyba (toliau – EIVT), bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir ES institucijomis, parengė ES strateginės komunikacijos veikslių planą informacinėms atakoms atremti.<sup>1</sup> Plane numatytos priemonės pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos Rytų kaimynystės regione stiprinimui ir gebėjimų reaguoti į dezinformaciją ugdymui. Tų pačių metų rugsėjį darbą pradėjo EIVT įsteigta ekspertų grupė (angl. – *EEAS East StratCom Task Force*), kuri, įgyvendindama minėtą veikslių planą, analizuoja Rusijos skleidžiamą melagingą informaciją, aiškina ES politiką, geriau koordinuoja ES komunikacijos veiklą ir remia objektyvią žiniasklaidą Rytų partnerystės šalyse, taip mažinant Rusijos propagandos veikiamų žmonių ratą.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> European External Action Service, Action Plan on Strategic Communication, Ref. Ares(2015)2608242 - 22/06/2015, <<http://eap-csf.eu/assets/files/Action%20PLan.pdf>> [Žiūrėta 2020-04-08].

<sup>2</sup> Ten pat.

Tačiau šios darbo grupės finansavimas yra labai mažas, todėl grupės veikla yra neefektyvi. Ekspertų grupei Europos Komisija skiria 3 milijonus eurų per metus, o 16-kos darbuotojų skaičius nėra pakankamas. Norint efektyviai kovoti su Rusijos skleidžiama priešiška propaganda ir dezinformacija, kuri dabartinės COVID-19 pandemijos kontekste, tikėtina, suaktyvės, būtina skirti strateginės komunikacijos ekspertų grupei bent 5 mln. eurų ir jai suteikti galimybes įdarbinti bent dvigubai daugiau komunikacijos, politikos ir žvalgybos ekspertų.

Taip pat paminėtina programa „Kūrybiška Europa 2014–2020“. Tai ES programa, skirta Europos kultūrai, kinui, televizijai, muzikai, literatūrai, scenos menui, paveldui ir kitoms susijusioms sritims remti. 2014–2020 m. laikotarpiu pagal šią programą numatyta 1,46 mlrd. eurų parama Europos kultūros ir kūrybos sektorių stiprinimui. Programa saugo ir skatina Europos kultūrinę ir kalbinę įvairovę bei puoselėja Europos kultūrinį turtingumą, prisideda siekiant Europos tikslų – pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, padeda kultūros ir kūrybos sektoriams prisitaikyti prie skaitmeninės eros pokyčių ir globalizacijos, atveria naujas tarptautines galimybes, rinkas ir auditorijas.

Atsižvelgiant į tai, raginame imtis veiksmų, jog dalis programos „Kūrybiška Europa 2014–2020“ lėšų būtų skiriama dėl koronaviruso pandemijos sunkumus patiriančioms ES šalių žiniasklaidos priemonėms remti. Taip pat prašome siekti, kad būtų didinamas strateginės komunikacijos ekspertų grupės finansavimas ir pajėgumai. Tikslinga praplėsti ES strateginės komunikacijos veiksmų planą, į jį labiau įtraukiant ES šalis ir stiprinant jų žiniasklaidos aplinką, įskaitant paramą nepriklausomai žiniasklaidai.

Seimo nariai

Gabrielius Landsbergis

Laurynas Kasčiūnas